

Teille tuon nyt tervehdykset
faaraoiden maisemista,
jossa kiersin kääntymässä,
kulttuuriakin kolusin!

Kalevalakieli on suomalaisille ollut tuttua useiden vuosisatojen ajan. Vanhin tuntemani runo on vuodelta 1495, jolloin aikalaiskirjoittaja kuvaili Viipurin pamausta trokeemitalla: ”Pani pyssyt pyykämähän / umpiputket ulvomahan... jne.”

Huolimatta siitä, että kirkko on pitänyt ajoittain kalevalakieltä pakanallisena, on kyseinen runomuoto palvellut myös kristillisyyden asiaa. Tulevan kesätahtumapaikkamme Sammatin kirkon tapulissa on vaskikello, joka on valettu vuonna 1762. Kellon kyljessä on muistutus: Coscas kuulet cuminani / kulje kirkon kiiruhusti / Herran sanaa saavuttaman / Muista mullaxi tulevas / ninuin entinen edellä.

Tässä kello-runossa on mittavirhe 1. säkeessä, kun sanan ”cuminani” alussa on lyhyt ”cu”-tavu, vaikka pitäisi olla pitkä tavu. Erona nykyiseen kirjoitustapaan on, että sanojen pitkät loppuvokaalit on kirjoitettu yksittäisvokaalilla (circkon) ja että k-kirjaimen paikalla on Mikael Agricolan tapaan usein c-kirjain.

Positiivista huomiota on hyvä kiinnittää siihen, että kirkonkello-runossa kalevalakielen tyyliin kuuluvaa alkusointua on käytetty runsaasti. Huom. Alkusointua kannattaa vaalia! Siihen suuntaan on Lönnrotkin meitä opastanut.

Raija Mäkelä-Eskola